

Forfatter: Brahe, Tycho

Titel: Magnifico, amplissimo ... [Digt til Niels Kaas]

Citation: Brahe, Tycho: "Magnifico, amplissimo ... [Digt til Niels Kaas]", i Brahe, Tycho: *Tychonis Brahe Dani opera omnia*, udg. af I.L.E. Dreyer , 1913-29, s. 180. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-tycho09tom-shoot-workid54371/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Tychonis Brahe Dani opera omnia

Nec te perque Elegos per Amicaque verba licebat
 Preßa etiam Typis præteriße nouis:
 Preßius vt domini, qui me mißitque fauetque,
 Conßaret nouus, at non abolendus Amor
 Sit licet ille nouus, tamen inueteraßcet in æuum. 5
 Corde magis preßus, quam mea preßa Nota eßt;
 Typus Amicitie fictis ß pingitur Vmbris,
 Vero etiam Typis vti in Amore licet.
 Hæc vbi dicta fiend, velut eßt Vir dignus Honore,
 Obfequium præßta; mox Valedic, et abi. 10

Datum VRANIBURGI ANNO 1584. 7 Kal. Decemb.

Tuus

TYCHO BRAHE.

[Ex exemplo ab ipso Tychone typis deßcripto (Uraniburgi 1585)]

MAGNIFICO, AMPLISSIMO NOBILISSIMOQVE 1
 VIRO, SAPIENTIA, DOCTRINA OMNIMODAQVE VIRTUTE
 PRÆEMINENTI, D. NICOLAO KAASIO, DOMINO DE TAA-
 RVP, REGIÆ MAIESTATIS DANIE CANCELLARIO ET CON-
 SILIARIO PRVDENTISSIMO, VTILITATIS ET TRANQVIL-
 LITATIS PVBLICÆ SVASORI CONSERVATORIQVE 20
 FIDELISSIMO, AMICO SVO INPRIMIS
 OBSERVANDO.

I AM Venerande tibi fuerat Mens ſcribere KAASE,
 Iamque erat in calami charta parata notas,
 Vnde ſed incepti mihi Carminis effluat ordo, 25
 Dum dubito, vt meritis par queat eße tuis:
 En ſupero veniens mox ſe patefecit Olympo
 VRANIA, agnoui, nam mihi viſa prius,
 Quæ prope conſilens, verbis dignatur amicis,
 Noſter Alumne, adeo quid meditaris? ait; 30
 Mox ego ſic poſita refero formidine, namque
 Alloquio eßt facilis, ſi cui nota fatiſ.
 Dic mihi Diua Polj, celſum quæ nomen Olympo
 Accipis, Ingenij cura laborque mej,
 Cuius et Auguſto de Nomine conſpicit Ædes, 35
 Parua vbi Huæna jacet, DANIA clara, nouas,
 Parua fit illa licet, tamen hæc tibi dedita Sacra,
 Qualia vix magnus continet Orbis, habet;

Dic

CARMINA

181

Dic age, quæ Coelum Dea circumuoluis et Astra,
 Vnde vides toto quæ quis in Orbe gerat,
 Estne aliquis, Boreum quâ Dania vergit in Arcion,
 Inter conspicuos Nobilitate Viros,
 5 Qui magis aspiret Studijs, foueatque Camœnas,
 Qui Virtute magis Confilioque valet,
 Quam qui NICOLEVS fertur cognomine KAASVS?
 Cuj datur a DANO Rege secundus Honor,
 Huic ego dum meditor præsum transmittere Carmen,
 10 Quale feret Typis Huænula parua suis,
 Tot Benefacta viri, Meritique amplissima moles,
 Vnde vel incipiam, quæ potiora canam,
 Diffrahere atque Animum partes diuellere in omnes,
 Dum poterint, Elegis imposuere moras;
 15 Tu facilis nostrum potius, Dea, dirige Carmen,
 Saltem aliqua vt liceat reddere grata Viro. ||
 17 Sic ego demissa Diuam sum voce precatus,
 Illa sed hæc roseo protinus ore refert:
 Res accepta adeo, quam nunc meditaris, Alumne,
 20 Est mihi, quod nihil hac gratius esse queat:
 Cumque Arcana mihi pateant, ego conficia, quidnam
 Mente agites, votis sponte propinquo tuis:
 Promotura etiam veluti petis, et tibi faxim,
 Carmina dictabit nostra Thalia soror:
 25 Ipsa ego Materiam facili præbebo Camœnæ,
 Sufficiens Elegis Ipsa ego Carmen ero;
 Tu modo nostrorum, reuocans, memor esto Laborum,
 Hosque illi, tibi me sic referente, refer.
 En ego quæ incedo Superis gratissima Diuis,
 30 Maxima Pieridum, primaque Nata Iouis:
 Sum profuga in Terris, varieque hac pellor et illac,
 Vt nequeam firmos figere læsa pedes;
 Æthiopes, Indos, Arabes, Chaldaica regna,
 Ægyptum, Graios, Auloniumque Iolum,
 35 Hispanos, Gallos et Teutona rura pererro,
 Nec tamen inuenio, qua mihi tuta quies;
 Vtique adeo Lucrum, Leuitas, Inficitia, Luxus,
 Mars ferus, in mundo, Barbariesque vigent;
 Ast ego, quæ terris Noctemque Diemque ministro,
 40 Cumque suis Annos Mensibus ire sino,
 Quæ Lucem tribuo rebus viuumque Calorem,
 Et generans foueo totius Orbis Opes,

Nam

Nam sine me Tellus, sine me nil procreat Æquor,
 Antiquum repetant me sine cuncta chaos,
 Nullum Animal vivens Orbi supereret, et Ipse,
 Ipse Homo frustra oculos Sidera ad alta gerat:
 Attamen in Terris spernor, mea Sacra profanant, 5
 Conculcantque homines, exulat omnis honos,
 Idque diu tuleram, donec pertæsa Parenti
 Conquesta his breuibus sum pudibunda Ioui:
 Iuppiter alme Parens, nostro succurre dolori,
 Exilium in terris, Te Patre nata, fero. 10
 Has licet includam, tamen hinc excludor vbique,
 Ne tua sic spernar Filia, perfer Opem.
 His dictis tacui et lacrimantia lumina terfi,
 Ille leuat verbis, Spemque fouere iubet:
 Esto animo, mea Nata, bono, licet vndique pulsa es, 15
 Quâ terra Australj torrida Sole calet:
 Non tamen experta es, Boreæ quid frigora condant,
 Forte tibi Arctoo restat in orbe Decus; ||
 Hic tibi prospexi Iuuenem, cui Sidera curæ, 20
 Per quem, crede, tuus restituetur Honos;
 Tantus Amorque tui est, Patriam vt charosque Penates,
 Ne tua non curet, deferuisse velit;
 Ipse sed Arctoo suggesti in pectora Regj,
 Ne Iuuenem è Patria, cum volet, ire finat:
 Namque jbi decreui (velut et mea Sacra sub Arcton 25
 Intemerata manent) te quoque Nata coli.
 Anne vides, oculis totum quæ conspicias Orbem,
 DANIA quâ Boreum spectat aquosa Polum,
 Principium Solidi quod habet, Punctum velut arctum
 Angusto referat Huænula stricta Freto: 30
 Hæc licet exigua est, tamen hinc tua Gloria crescet,
 Maior et Australis quam tulit Orbis erit.
 Sic me tum mœstam verbis solatus amicis
 Iuppiter, et dictis pondus inesse facit;
 Nam mox Huæna fruit, nostro de Nomine dictam, 35
 Multa meis Sacris quæ capit apta, Domum;
 Organa conflantur, mihi qualis nulla Vetustas,
 Arte et Sumptu adeo sunt operosa, dedit;
 Talia non olim florens Ægypte parabas,
 Astra tibi quamuis semper amœna micent, 40
 Siue ea Thymochares, tibi seu construxit Hyparchus,
 Auxerat hoc ingens seu PTOLEMÆVS Opus;

Syria

Syria non fimiles, licet ALBATEGNIVS illic
 Hoc Aracensis agat, stravit in Afra vias;
 Tam Syracusa altas neque struxit ad Æthera Scalas,
 Archimedis enim negligit ista labor;
 5 Roma quidem Mundi fuerat Caput, haud tamen aufa est
 Tanta, vel auxilijs, ó Menelac, tuis;
 Rex licet ALPHONSVS Mauros, Arabes, et Iberos
 Inuixit, vt immensis sumptibus Afra notent,
 Non tamen obtinuit, numeris vt Sidera quadrent,
 10 Scilicet his medijs non satis auctus erat;
 Is quoque qui nostræ nuper COPERNICVS Arti
 Creditur extremas imposuisse manus,
 Vir sane immensus, tua laus, Germania, Cœlo
 Proxima, vix tantum sustinisset Onus.
 15 Non tamen aspernor veterum Monumenta Laborum,
 His sine namque meas non reparatur Honos;
 Id faltem doleo, non fat subtiliter olim,
 Sed nimium latis Afra notata modis;
 Ergo vbi conspexi mea surgere Castra sub Arcton,
 20 Et Boream Australj cedere nolle solo, ||
 27 Sed niti superare magis lætabar, et Ipsj
 Sit modo, dicebam, gratia magna Ioui:
 Qui Natæ fortem miseratus, liberat isto
 Despectu, quo me tempora longa premunt;
 25 Iamque ego, sum veluti Musas præstantior jnter,
 Vel majus, vel par, Nomen in Orbe geram,
 Sic mihi non dubios alacris gratabar Honores,
 Lætabarque, quies quod reparata foret,
 Ecce sed Ambitio, Lucrique infana cupido
 30 Inuidiam alliciunt, te patre, Pluto, fatam:
 Aduolat hæc, medijs properans è faucibus Orci,
 Quam furor atque odium concomitatur atrox,
 Vtque ea, Virtutem sequitur velut vmbra, cauillis
 Hanc infectatur, vaniloquisque probris:
 35 Et solet alterius felici forte dolere,
 Liuidaque hinc facies, pallor in ore sedet:
 Pectora felle virent, tegit altum lingua venenum.
 Nulla quies Animo, tam studiosa Mali est:
 Detrahit jmeritis, carpando carpitur vnâ,
 40 Dumque nocere nequit, fit sibi Supplicium;
 Tormentum haud majus Siculi inuenere Tyranni:
 Hæc est igniuomo gutture Taurus hians;

Hanc

Hanc ambo infigant, licet ad mala quæque fuapte
 Sponte latis facilem, meque fugare jubent;
 Forfitan hæc, siquidem nimium Terreftria curant,
 Me præfente, latis crefcere poſſe timent;
 Ergo iſta inſidijs, nec aperto Marte minatur, 3
 Prætextu potius ſueta nocere boni;
 Quæ potuit, fecit mala plurima, plura volebat,
 Difficilem reddens Sidera ad alta viam;
 Perſuaſitque alijs, noſter quod inutilis eſſet,
 Poſſibilisque minus (tam fit iniqua) labor; 10
 Obtinuit fateor, noſtra vt Patientia læſa eſt,
 Peneque pænituſ, quod meditabar Opus,
 Ceſiſſemque alio, ſiquidem latiſſima Tellus,
 Qua mea ſpeſtentur Sidera, vbique manet;
 Vndique Terra infrâ eſt, Cœlum patet vndique ſuprà. 15
 Omne ſolum Patria eſt, cui mea Sacra placent:
 Nilque noui fieret rurfus peregrina petenti,
 Sæpe mouere locum, res bene ſueta mihi eſt;
 Venit at in Mentem, ſecum clam velle Triumphos
 Mox agere Inuidiam, ſic quod abacta forem; 20
 Scilicet obſcuris Erebi quæ prodijt vmbris,
 Me Ioue prognatam, pellat agatque Deam? ||
 Dum moror, et mecum dum conſulo quid fit agendum, 30
 Ecce jterum validam Iuppiter addit Opem;
 Huncque Virum, cui nunc meditaris ſcribere, certis 25
 Excitat Iſ medijs, vt mea damna leuet;
 Propoſitis namque Ille bonis prodeſſe paratus,
 Non ſua, ſed Patriæ commoda ſemper agit;
 Vnde illi multum debebit Patria, quando
 Multa alij Patriæ: Quis mage diues erit? 30
 Hoc florente Viro, nullis obnoxia damnis,
 DANIA floresces, hoc abeunte, caue;
 Optima Conſilij iuuat, et mala quæque repellit,
 Huncque loco chari Patria Patris habet;
 Cumque fit huic ingens et multa Scientia Rerum, 35
 Noſtra etiam digno Sacra in honore fouet;
 Et licet his, teneris non eſt imbutus ab annis
 (Nam quis par Studijs omnibus vnus erit?)
 Attamen, Hiftorias geſtarum ab origine Mundi
 Dum recolit rerum, fit memor jnde mei; 40
 Hincque videt, quanta me Sedulitate Vetuſtas
 Excoluit, quanto tunc in Honore fui;

Vſque

CARMINA

185

Vtique adeo, vt folis fuerit fas Regibus, Aftra
 Excella Ingenio fuppoſuiſſe ſuo;
 † Proxima tangentes Cœlo faſtigia Rerum,
 Regales animos ſcilicet Aftra decent;
 5 Teſtes Alcides, Perſeus et pulcher Orion,
 Arctophylax, Cepheus, Chyron, et Heniocus:
 Qui proprio Stellis de nomine nomina ſignant,
 Vnde erit jllorum Fama cœæua Polo;
 At quia non parua Reges Republica mole
 10 Aggrauat, et crebro belliger hoſtis adefit:
 Mox in more fuit, ſi quos Natura monebat,
 Afrorum celſas exuperare vias,
 Illos ſponte ſua, Patria vt Regesque iuuarent,
 Sumptibus vt magnis Sidera celſa notent;
 15 Id niſi feciſſet veterum Solertia Regum,
 Menſibus atque Annis quæ modo Meta foret?
 Geſtarum fieret nunc quanta obliuio rerum?
 Quantaque Barbaries? Quale et in Orbe chaos?
 Non Hominum à brutis Animantibus iſta fuiſſet
 20 Diſpar conditio, forte caduca magis:
 Pronius his Terram ſpectarent, quos Deus alte
 Iuſſerat excelſum tollere ad Aftra caput.
 Hæc et plura alias, quæ Mundo incommoda cedant,
 Si perſpecta Homini Sidera nulla forent, ¶
 37 Hic Vir propiciens, velut Experientia Rerum
 Indidit, hoc Patria nolit abeſſe Decus:
 Sed velut hanc multum præclaris Artibus ornat,
 Patronus Studijs dum cupit eſſe bonis:
 Sic quoque, ſic noſtram, reliquis quæ cellior, Artem,
 30 Exilium è Patria non tulit Ille pati;
 † Vnus enim nobis ſuadendo reſtituit Rem,
 Hanc qui jaſturam cerneret, vnus erat;
 Reppulit Inuidiam, quæ nunc pudefacta ſub antris,
 Rodat vbi tacito corda dolore, latet;
 35 Effecitque adeo mea DANIA Caſtra ſub Arcton
 Vt locet, et Studijs clareat auſta meis:
 Quod nunc HVÆNA mihi deuotas ſtruxerit Ædes,
 Vranisæque Artes jngeniola colat,
 Et mihi quod Borcas nunc Organa tanta pararit,
 40 Quanta nec Auſtrali cernere in Orbe licet,
 Me debere illi fateor: quia plurima cauſa eſt,
 Quod meus in Patria detineatur Honos;

24

Si

Si quid venturis mea Sidera certius Annis
 Ostendent, veluti Spes mihi magna subest;
 Semita si penitus pateat Mortalibus olim,
 Qua vehitur Phœbus, quamque Diana rotat:
 Perfectum fuerit reliquis, si quando, Planetis, 5
 Dum variant cursus, qualis amussis inest:
 Fixaque si toto constabunt Sidera cœlo,
 Error ut illorum, non sit, ut ante, locis,
 Huic Vni acceptum referant, Huic omnia debent,
 Quos agit Astra Poli scandere cœlus Amor; 10
 DANIA quod, nostris renouatis Artibus, ingens
 Nomen ab æterna Polteritate feret,
 Huic tribuat: nec enim foret istis laudibus aucta,
 Solus Is hoc tantum ni tueretur Opus;
 Ergo erit illius notissima Fama per Orbem, 15
 Undique quæ Populis Sidera clara micant;
 Nec faltem Patriam quod honestis ornat et auget
 Consilijis, quo sit Publica tuta quies,
 Sed quoque quod nostros non dedignatur Honores,
 Haud minor hinc ipsum Gloria forte manet; 20
 Nam (mihi si qua fides, quæ Cœlica Fata gubernò)
 Non sua Laus vilo est interitura die;
 Tranfiget in Terris feros feliciter Annos,
 Et Regi et Populo semper amatus erit:
 Dum viuet, sua durabit gratissima cunctis, 25
 Et bona post cineres Fama superstes aget, ||
 Iamque Senex, tandem cœlo maturus Olympo 4
 Accedens, Superis Accola gratus erit.
 Hæc sunt quæ volui tibi prescribenda referre,
 Hæc reuocans, presbis mitte legenda notis: 30
 Presbis illa VIRI maneant ut condita Mente,
 Et nunquam meus hinc dimoueatur Amor;
 Nomine ferque meo Grates, quod nostra tuetur,
 Et fouet, e Patria non abigenda, Sacra;
 Perfet ut incepit, nostros conferuet Honores, 35
 Ut mihi perpetuo DANIA Thura ferat;
 Donec sublimi radiabunt Sidera cœlo,
 Hinc pariter radians Nomen in Orbe geret;
 Cumque alijs referam, mea qui Monumenta probarint,
 Inter præcipuos Is numerandus erit: 40
 Æternaque illi non cessans dicere Grates,
 Ex Animo, et toto Corde fauente, colam.

Hæc